

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

**KARKEAKARVAINEN
KETTUTERRIERI**

Sisällysluettelo

1	YHTEENVETO	3
2	RODUN TAUSTA	3
2.1	RODUN KEHITTYMINEN.....	3
2.2	RODUN HISTORIA SUOMESSA	4
3	JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4	NYKYTILANNE	6
4.1	POPULAATION KOKO JA RAKENNE	6
4.1.1	<i>Rekisteröintimäärät</i>	6
4.1.2	<i>Populaatorakenne ja rekisteröinnit</i>	6
4.1.3	<i>Käytetyimmät jalostusurokset</i>	7
4.1.4	<i>Käytetyimmät jalostusnartut</i>	9
4.2	LUONNE JA KÄYTTÖMINAISUUDET	9
4.2.1	<i>Nykyinen käyttötarkoitus</i>	9
4.2.2	<i>Kettuterrierin metsästysominaisuudet</i>	10
4.2.3	<i>Käyttöominaisuuksien nykytilanne</i>	10
4.2.4	<i>Luonne</i>	11
4.3	TERVEYS.....	11
4.3.1	<i>Suomessa esiintyvät viat ja sairaudet</i>	11
4.3.2	<i>Muiden maiden terveystilanne</i>	13
4.3.3	<i>Kirjallisuudessa mainitut viat ja sairaudet</i>	13
4.4	ULKOMUOTO	15
5	YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	15
6	JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT	16
6.1	VISIO	16
6.2	ROTUJÄRJESTÖN TAVOITTEET.....	16
6.2.1	<i>Rotujärjestön toiminta-ajatus:</i>	16
6.3	ROTUJÄRJESTÖN STRATEGIA.....	16
6.4	UHAT JA MAHDOLLISUUDET	17
6.5	VARAUTUMINEN ONGELMIIN	19
6.6	TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI	19
7	TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	20
8	LÄHTEET	20
9	LIITTEET	20

1 Yhteenveto

Karkeakarvainen kettuterrieri on peräisin Iso-Britanniasta. Ei tarkkaan tiedetä milloin ensimmäiset karkeakarvaiset ovat tulleet Suomeen, mutta niitä on ollut maassamme jo ennen järjestäytyneen kenneltoiminnan alkua 1800-luvulla. Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on pienriistan metsästys, lähinnä luolametsästys, mutta nykyään rotua käytetään monipuolisuutensa takia myös monissa muissa harrastusmuodoissa. Rodun suosio on laskenut 1950-1970-lukujen huippuvuosista ja nykyään vuosittaiset rekisteröintimäärät ovat hieman alle 200 koiran. Populaation rakenne on säilynyt riittävän laajana rekisteröintimäärien laskusta huolimatta ja yksittäisten urosten jalostuskäyttö on maltillista. Luolametsästyksen suosio on viime vuosina laskenut ja aikaisemmin lähes ainoana luolakoirarotuna olleen karkeakarvaisen kettuterrierin rinnalle on tullut muita saman tyyppisiä rotuja, jotka ovat kasvattaneet suosiotaan karkeakarvaisen kustannuksella. Rodun ulkomuodollinen taso on Suomessa kirjava, mutta parhaat koirat ovat kansainvälistä huipputasoa. Karkeakarvaista kettuterrieriä pidetään yleisesti terveenä rotuna, mutta virallisia terveystutkimuksia on tehty hyvin vähän eikä rodun todellisesta terveystilanteesta ole juurikaan tietoa.

Karkeakarvaisen kettuterrierin jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on kartoittaa rodun jalostuksellinen tilanne Suomessa, asettaa jalostukselliset tavoitteet sekä etsiä keinoja näihin tavoitteiden saavuttamiseksi. Käytännön tavoitteita ovat käyttöominaisuuksien säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla ja ulkomuodon yhtenäistäminen. Rodun terveystilanteen tarkempi kartoittaminen sekä rodun suosion lisääminen ovat myös tavoitteita, jotta rodun rekisteröintimäärät eivät laskisi ja kanta säilyisi elinvoimaisena.

Tämä jalostusentavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliiton ja sen jalostustieteellisen toimikunnan ohjeen mukaisesti. Ohjelma on käsitelty ja hyväksytty Suomen kettuterrieri ry:n vuosikokouksessa 24.2.2008.

2 Rodun tausta

2.1 Rodun kehittyminen

Kuten muutkin terrierirodut, kettuterrieri on peräisin Englannista. Varhaisimmat merkinnät kettuterrierimäisistä koirista löytyvät Juliana Barnerin 1400-luvulla kirjoittamasta kirjasta, jossa hän kuvaa ”teroures”-nimisiä pieniä metsästyskoiria. Näitä oli kahta lajia, sileä- ja karkeakarvaisia. Vanhat asiakirjat kertovat näillä metsästetyin paljon jo 1500-luvulla. Vanhin tunnettu kuva terriereistä on peräisin 1700-luvulta. Se esittää valkoista sileäkarvaista koiraa, jolla on pitkä selkä ja huomattavan leveä pää.

Vaikka aateliset pitivätkin huolen siitä, että heidän oma terrierityypinsä säilyi mahdollisimman puhtaana, pääpaino koirien kasvatuksessa oli metsästysominaisuuksissa. Terrierit jakaantuivat kuitenkin jo varhain kolmeen päätyyppiin, valkoisiin ”Old English”-terriereihin, mustaruskeisiin ”black and tan”-terriereihin sekä karkeakarvaisiin, suurikokoisiin Walesin seudulta kotoisin oleviin terriereihin. Pieniä terrierejä käytettiin etupäässä luolametsästyksessä sekä rotanpyydystyskilpailuissa. Pienten terriereiden tyyppi kehittyi

vähitellen sekä ulkomuodoltaan että kyvyiltään muita paremmaksi ajamaan kettu ulos luolasta. Rotu saikin tästä metsästyksestä nimensä ja kettuterrieri saavutti ainutlaatuisen suosion ja levinneisyyden. Neljän valkeita ja kirjavia terrierejä jalostaneen kennelin, Groven, Oakleyn, Quornin ja Beloivirin, voidaan sanoa laskeneen perustan nykyaikaiselle kettuterrierin jalostukselle.

Aluksi rodun karvanlaatujen välinen ero ei ollut niin selvä kuin nykyisin. Samassa pentueessa saattoi syntyä niin sileä- kuin karkeakarvaisiakin pentuja ja niitä voitiin käyttää jalostukseen turkinlaatua huomioimatta. Vasta 1920-luvulla rotukirja suljettiin, jonka jälkeen kumpaakin karvanlaatumuunnosta on jalostettu itsenäisinä rotuina. Jo ensimmäisessä Englannissa vuonna 1859 pidetyssä koiranäyttelyssä tiedetään esitetyn joitakin kettuterriereitä. Virallisesti rotuna kettuterrieri tunnustettiin kymmenen vuotta myöhemmin vuonna 1869. Vuonna 1876 perustettiin The Fox Terrier Club ja samana vuonna hyväksyttiin ensimmäinen rotumääritelmä. Aluksi sileäkarvaiset olivat suosituimpia kuin karkeat, joten niiden tyyppi saatiin nopeammin ulkomuodoltaan vakiintuneeksi. Vuosisadan vaihteen jälkeen tapahtui käänne karkeakarvaisten eduksi, niiden harrastajajoukko kasvoi valtavasti ja tuli muotiin. Erityisesti rodun jalostamisessa ansioitui Newcastle'n herttuatar, kuningas Yrjö V:n sisar, jonka Notts-kennelin Comedian of Notts:in pojanpoikaa, kuuluisaa Talavera Simonia, pidetään aikansa merkittävimpänä jalostusuroksena, jonka avulla rotuun saatiin vakiinnutettua muun muassa rodulle tyypillinen pitkä ja kapea pää.

2.2 Rodun historia Suomessa

Karkeakarvainen levisi maassamme hitaammin kuin sileäkarvainen. Tähän lienee osittain ollut syynä se, ettei se saanut suosijoikseen yhtä vaikutusvaltaisia ja uhrautuvia henkilöitä kuin sileäkarvainen. Karkeakarvaisia kettuterriereitä Suomessa oli jo 1800-luvun lopussa. Karkeakarvaisen harrastus alkoi saavuttaa vankempaa jalansijaa vuonna 1908, kun maahamme saatiin ulkomailta hyviä siitoskoiria. Tämän alkutaipaleen huomattavimpina kasvattajina voidaan mainita insinööri K. V. Koskimies, faktori Yrjö Halme ja rouva Wera Gunst. Tältä karkeakarvaisten alkutaipaleelta voidaan mainita sangen epätavallinen yksilö, narttu Almée, joka hyvien luolaominaisuuksiensa lisäksi haukkui erittäin hyvin hirveä.

Vasta ensimmäinen maailmansodan jälkeen vuosina 1922–1924 alkoi karkeakarvaisten suosio nousta eläinlääkäri W. Hackmanin ja herra N. Gyllenbergin aloittaessa karkeakarvaisten kasvatuksen. Vuonna 1929 saatiin maahamme ulkomailta useita hyviä siitoskoiria, joista on ennen kaikkea mainittava Englannista tuotu uros Gold Signet. Uros herätti innostusta rodun harrastajissa harvinaisen kauniilla tyypillään. Gold Signet oli Talavera Simonin pojanpoika, joten kasvattajat saivat toivomansa uuden verilinjan sukutauluihinsa. Harrastus vahvistui ja rotu sai useita uusia kasvattajia. Karkeakarvainen kettuterrieri saavutti maassamme lukumääräisesti johtoaseman terrieriroitujen suht harvassa joukossa.

1930-luvun jälkeen pääasiassa neljä kenneliä, N. Gyllenbergin Nickens, G. Olinin Aias, A. Hagströmin Diamond, ja E Östermanin Seagers, huolehtivat rodun tulevaisuudesta nostaen karkeakarvaisen laadun korkealle. Toinen maailmansota vaikutti tuhoisasti karkeakarvaisiin, sillä suurin osa parhaasta kannasta hävisi silloin kokonaan. Sodan päätyttyä kasvattajat jalostustoiminta oli joutunut ahtaalle sopivien siitospeläinten puuttuessa. Tilanteeseen saatiin apua, kun herra Walter Shaw palasi sodan jälkeen Suomeen mukanaan englantilainen uros Minstrael Masterpice, jonka avulla jalostusta voitiin jatkaa. Myöhemmin hän tuotti yhdessä poikansa kanssa Englannista toisen uroksen, Epping Explorerin, joka saapui maahamme

vuonna 1947 ja saavutti valionarvon vuotta myöhemmin. Maahamme oli saatu parasta mahdollista sukua oleva koira, joka Gallant Fox of Wildoaksin kautta polveutuu Talavera Simonista. Tuona aikana koiranäyttelyissämme toimineet ulkomaiset palkintotuomarit ovat arvioineet Epping Explorerin ulkomuodollisesti hyvin korkealle. Exploreria käytettiin laajasti jalostukseen ja sen avulla saatiin rodun tasoa nostettua.

3 Järjestöorganisaatio ja sen historia

Suomen Kettuterrierit ry perustettiin 11.01.1975. Perustuskirjan allekirjoittivat Marja Ulmanen ja Birger Stellberg. Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajana toimi Raimo Lietsala, varapuheenjohtajana Kari Johansson sekä sihteerinä ja rahastonhoitajana Jyrki Korpi. Muina jäseninä olivat Birger Stellberg, Erkki Tuominen, Paavo Peltola, Armas Vainionpää, Ritva-Liisa Torni ja Marja Ulmanen. Vuoden alussa jäsenmäärä oli 57, liikevaihto oli 500 mk. Samana vuonna ilmestyi myös ensimmäinen Kettuterrieri-lehti.

Vuonna 1976 yhdistykseen liittyi ensimmäinen jäsenyhdistys, Oulun Seudun Terrieriyhdistys. Samana vuonna oli ensimmäinen luolakoirien koulutusleiri Haukkulaaksossa, josta tuli jokavuotinen perinne. Vuosittainen kesäleiri onkin edelleen yhdistyksen tärkein neuvonta- ja koulutustilaisuus sekä yksi tärkeimmistä talous- ja toimintakohteista. Leireillä on ollut myös ulkomaisia osanottajia.

Vuonna 1977 Suomen kettuterrieriyhdistys liittyi Suomen Terrieriklubiin sekä Uudenmaan Kennelpiiriin ja samalla myös Suomen Kennelliiton jäseneksi. Kunniajäseneksi kutsuttiin Gitta Ringwall, Heikki Suomus ja Hilpi Kytö, jotka olivat erityisen ansioituneita kettuterrierien kasvatuksessa.

Vuonna 1978 yhdistys sai oman viirin ja tunnuksen. Useita toimikuntia, mm. jalostus-, huvi- ja koetoimikunnat perustettiin. Vuoden kettuterrieri -kilpailu perustettiin ja lehti sai uuden painoasun. Jäseniä oli 123 ja leirille osallistui yli sata osallistujaa. Yhdistyksen säännöt uusittiin ja siitä tuli rotua harrastava yhdistys, jonka kotipaikaksi Kouvola.

1980-luvun alussa yhdistys eli nousun kautta, jäsenmäärä oli yli 400 ja toimintaa hajautettiin ympäri Suomea. Kettuterrieri-lehti sai oman toimituskunnan. Lehti ilmestyi neljä kertaa vuodessa ja alettiin julkaista myös jalostusnumeroa. 1980-luvun puolivälissä toimintasuunnitelmassa julkaistiin pyrkimys päästä rotujärjestöksi. Yhdistys kuului tuolloin jäsenenä Suomen Terrieriklubiin, joka rotujärjestönä edusti yhdistystä Suomen Kennelliiton organisaatiossa. Suomen Kennelliiton valtuusto hyväksyi yhdistyksen rotujärjestöanomuksen ja Suomen Kettuterrierit ry sai rotujärjestöoikeudet vuoden 1989 alusta lähtien.

31.12.2007 yhdistyksen jäsenmäärä oli 765, näistä varsinaisia jäseniä oli 618, perhejäseniä 43, ja nuorisojäseniä 31. Kunniajäseniä on 4 ja ainaisjäseniä 35. Toiminta kattaa koko maan.

Yhdistyksen hallitus koostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, sihteeristä, rahastonhoitajasta, jäsensihteeristä sekä viidestä muusta jäsenestä.

Jalostuksesta, mm. jalostusneuvonnasta ja pentuvälityksestä, vastaa ensisijaisesti yhdistyksen hallituksen nimittämä jalostustoimikunta. Jalostustoimikuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi noin 5 jäsentä. Jalostuksen tavoiteohjelman määräysten mukaisista toimenpiteistä päättää yhdistyksen hallitus.

4 Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

4.1.1 Rekisteröintimäärät

Vuoden 2007 lopussa karkeakarvaisia kettuterriereitä oli Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä yhteensä 9 898; näistä vanhimmat olivat syntyneet 1920-luvulla.

Vuosittaiset pentuemäärät ovat vaihdelleet huomattavasti. Huippuaikaa oli 1950-luvulta 1970-luvulle, jolloin vuosittaiset rekisteröintimäärät ylittivät useina vuosina 300 koiran määrän. 1990-luvun puolivälissä rekisteröintimäärät laskivat jyrkästi. Vuonna 2003 rekisteröitiin 121 pentua, mikä on alin määrä yli 30 vuoteen. Määrän laskua selittävät muutamien merkittävien vanhempien kasvattajien lopettaminen sekä se, että rotu on viime vuosina menettänyt harrastajia muille samantyyppisille terrieriroduille. Tuontien määrät ovat olleet suhteellisen pieniä. Viime vuosina pentuemäärät ovat kuitenkin nousseet ja rodun pariin on tullut uusia, aktiivisia kasvattajia.

4.1.2 Populaatorakenne ja rekisteröinnit

Vuosiyhteenveto	2007	2006	2005	2004	2003
Pennut (kotimaiset)	174	159	141	168	121
tuonnit	4	3	4	2	0
Rekisteröinnit yht.	178	162	145	170	121
Pentueet	47	40	36	43	38
Pentuekoko	3,7	4	3,9	3,9	3,2
Kasvattajat	36	33	31	32	27
Urokset					
kaikki	31	30	24	31	31
kotimaiset	24	25	19	27	24
tuonnit	5	3	3	3	2
ulkomaiset	2	2	2	1	5
keskimäär. jalostuskäytön ikä	4v 2kk	5v	3v 4kk	4v 7kk	4v 9kk
Nartut					
kaikki	47	40	36	43	38
kotimaiset	44	37	36	42	36
tuonnit	3	3	0	1	2
keskimäär. jalostuskäytön ikä	4v 2kk	4v 2kk	4v 7kk	3v 11kk	4v 2kk
Isoisät	64	58	52	55	56
Isoäidit	69	61	58	60	58
Tehollinen populaatio, N _e	75	69	58	72	68
Sukusiitosprosentti	2,31 %	2,64 %	2,65 %	2,53 %	3,34 %

Populaation rakennetta kuvaavat yllä olevassa taulukossa sukusiitosprosentti ja tehollinen populaatiokoko. Tehollinen populaatiokoko arvioitiin kaavalla $N_e = 4N_m * N_f / (N_m + N_f)$. Kaavassa N_m ja N_f ovat vanhempina käytettävien urosten ja naaraiden lukumäärät. Tehollisen populaatiokoon tulisi ihanteellisesti olla 100–200 yksilön välillä ja alle 50 yksilön populaatiokoko merkitsee uhanalaista populaatiota. Karkeakarvaisten kettuterrierien tehollinen populaatiokoko on kasvanut hieman ja sukusiitosprosentti laskenut prosenttiyksiköllä tarkastelujaksolla.

Populaatiorakenteen mahdollisen laajana säilymisen kannalta on tärkeää käyttää jalostukseen mahdollisimman monia eri sukuisia koiria. Koirien siitoskäytön pitäisi olla tasaista, eli yksittäisten urosten jälkeläismäärien pitäisi pysyä kohtuullisina.

4.1.3 Käytetyimmät jalostusurokset

Urosten jalostuskäyttöä on tarkasteltu 2, 4 ja 10 vuoden ajanjaksolla 20 käytetyimmän uroksen kohdalla. Uroksen jalostuskäyttöä pidetään liiallisena, mikäli sen pentujen osuus ylittää 5 % neljän vuoden aikana syntyneistä pennuista, tai 10 % kahden vuoden aikana syntyneistä pennuista.

Kahden ja neljän vuoden ajanjaksoja tarkasteltaessa huomataan, että vain 2-3 käytetyintä urosta on käytetty liiallisesti.

Käytetyimmät urokset 1998-2007		Tilastointiaikana			Yhteensä		
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus kumulat.%	Pentueita	Pentuja	
1	WINTERFOX'S NOT FOR SALE	12	42	2,82 %	3 %	12	42
2	WILDWOOD OLMO'S MEMORY	8	39	2,61 %	5 %	8	39
3	ZVELL LEMART	8	36	2,41 %	8 %	8	36
4	ANSIMARIN SEON NAPAKYMPPI	9	35	2,35 %	10 %	9	35
5	PAT	8	32	2,14 %	12 %	8	32
6	QWAY'S FRIEND QUARK	8	32	2,14 %	14 %	8	32
7	MIXFOX OLMO	8	28	1,88 %	16 %	8	28
8	KATAJAKORVEN JUSTUS	8	28	1,88 %	18 %	8	28
9	TERITAIPALEEN MAURI	7	26	1,74 %	20 %	7	26
10	SIDOSTESUKAN PYRY	6	25	1,68 %	22 %	6	25
11	QWAY'S FRIEND KOLDUIT	5	23	1,54 %	23 %	5	23
12	ESSELIN NASSE	8	23	1,54 %	25 %	8	23
13	MALHAM'S SALVESTRO	6	23	1,54 %	26 %	6	23
14	GUEST STAR KROISOS	4	20	1,34 %	28 %	4	20
15	QUATTROMORI ELMORO	4	19	1,27 %	29 %	4	19
16	CORRIECOTE WHA HAE OSCAR	5	19	1,27 %	30 %	6	20
17	KETUNSURMAN MOOSES	6	17	1,14 %	31 %	8	23
18	STARRING QUINN	3	17	1,14 %	32 %	3	17
19	STARRING EL HANNIBAL	5	17	1,14 %	34 %	5	17
20	MINITASSU HISKI	5	17	1,14 %	35 %	15	63

Käytetyimmät urokset 2004-2007		Tilastointiaikana			Yhteensä		
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja
1	WILDWOOD OLMO'S MEMORY	8	39	6,36 %	6 %	8	39
2	ZVELL LEMART	7	33	5,38 %	12 %	8	36
3	KATAJAKORVEN JUSTUS	8	28	4,57 %	16 %	8	28
4	MALHAM'S SALVESTRO	6	23	3,75 %	20 %	6	23
5	QUATTROMORI ELMORO	4	19	3,10 %	23 %	4	19
6	RAIVARIN RAMBO	3	15	2,45 %	26 %	3	15
7	TEAM SPIRIT WARHORSE	3	15	2,45 %	28 %	3	15
8	RAIVARIN RIKU	3	14	2,28 %	30 %	3	14
9	TERITAIPALEEN VEETI	4	14	2,28 %	33 %	4	14
10	GUEST STAR KROISOS	3	14	2,28 %	35 %	4	20
11	STARRING STRAUSS	3	14	2,28 %	37 %	3	14
12	IOLY-JUMPER D'HONDRECOUTRE	3	13	2,12 %	39 %	3	13
13	HANNIBALIN JOKERI	2	12	1,96 %	41 %	3	15
14	QWAY'S FRIEND QUARK	3	12	1,96 %	43 %	8	32
15	TERITAIPALEEN REETU	3	11	1,79 %	45 %	3	11
16	KETUNSURMAN MÖRTTI	4	11	1,79 %	47 %	4	11
17	GUEST STAR MERCURY	3	11	1,79 %	49 %	3	11
18	ASH GROVE HIGHWAYSTAR	2	11	1,79 %	50 %	3	12
19	TOPGUN EDISON	3	11	1,79 %	52 %	5	16
20	WOODBORNE IN ACTION	2	10	1,63 %	54 %	3	13

Käytetyimmät urokset 2006-2007		Tilastointiaikana			Yhteensä		
#	Uroksen nimi	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja
1	WILDWOOD OLMO'S MEMORY	5	29	9,54 %	10 %	8	39
2	MALHAM'S SALVESTRO	6	23	7,57 %	17 %	6	23
3	KATAJAKORVEN JUSTUS	6	22	7,24 %	24 %	8	28
4	TEAM SPIRIT WARHORSE	3	15	4,93 %	29 %	3	15
5	IOLY-JUMPER D'HONDRECOUTRE	3	13	4,28 %	34 %	3	13
6	QUATTROMORI ELMORO	3	13	4,28 %	38 %	4	19
7	ASH GROVE HIGHWAYSTAR	2	11	3,62 %	41 %	3	12
8	TERITAIPALEEN REETU	3	11	3,62 %	45 %	3	11
9	KETUNSURMAN MÖRTTI	4	11	3,62 %	49 %	4	11
10	ASH GROVE GRANDWAZOO	2	9	2,96 %	52 %	2	9
11	RAIVARIN TOIVO	1	8	2,63 %	54 %	1	8
12	TERITAIPALEEN VÄISKI	2	7	2,30 %	57 %	2	7
13	TERITAIPALEEN NIKKE	2	6	1,97 %	59 %	2	6
14	TSARSHADOW FOREIGN EXCHANGE	2	6	1,97 %	61 %	2	6
15	TOPGUN EDISON	2	6	1,97 %	63 %	5	16
16	KITINEVAN VELMU	1	6	1,97 %	64 %	1	6
17	PAT	1	6	1,97 %	66 %	8	32
18	WOODBORNE MINESWEEPER	1	5	1,64 %	68 %	1	5
19	WINTERFOX'S MOONLIGHT	2	5	1,64 %	70 %	2	5
20	ZVELL LEMART	1	5	1,64 %	71 %	8	36

4.1.4 Käytetyimmät jalostusnartut

Käytetyimmät nartut 1998-2007		Tilastointiaikana		Yhteensä	
#	Nartun nimi	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	STARRING LIZ	4	22	4	22
2	SIDOSTESUKAN TUPSU	4	22	6	31
3	WOLFHEART BLOODY MARY	5	21	6	25
4	ELMA	5	20	5	20
5	QWAY'S FRIEND USZKA	3	19	3	19
6	ANSIMARIN MUUSA	4	18	4	18
7	KELOKETUN STARA	3	17	3	17
8	ERÄREISSUN MANTA	3	16	3	16
9	ROSINANTE CAPRICCIO	3	16	3	16
10	KAUKOMAAN JUULIA	3	16	3	16
11	STARRING ODESSA	3	15	3	15
12	KILLERIN PUSU	4	15	4	15
13	AKIINA'S CECILIA	4	15	4	15
14	PIPSA	3	14	3	14
15	RAIVARIN NELLY	3	14	3	14
16	ALI-VEHMAAN ILTATÄHTI	4	14	4	14
17	LOLAX NELLI	3	14	3	14
18	PIPSA	5	13	5	13
19	REKUN BINJA	5	13	5	13
20	WOODBORNE IS A KILLER	3	13	3	13

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

4.2.1 Nykyinen käyttötarkoitus

Kettuterrieri on kehitetty metsästyskoiraksi, lähinnä ketun ja muiden pienpetojen luolametsästyksen. Kettuterrieriä soveltuu myös haavoittuneiden hirvieläinten jäljestämiseen, noutavaksi koiraksi linnustukseen, sekä riistaa esille ajavana koirana. Aktiivisen metsästyskäytön lisäksi kettuterrieri sopii harrastuskoiraksi monenlaisiin koemuotoihin. Eniten ”lähtöjä” kettuterriereillä on varmasti luolakoirien taipumuskokeissa (LUT), mutta niitä osallistuu myös tottelevaisuuskokeisiin (TOKO), agilityyn, metsästyskoirien jäljestyskokeisiin (MEJÄ), pelastuskoirakokeisiin ja vesiriistakokeisiin (VERI). Taipumuskokeissa käyttövalion arvon saavuttaneille kettuterriereille järjestetään luolakoirien metsästyskokeita (LUME). Suuri osa kettuterriereistä on kuitenkin nykyään seurakoirina.

Koekäynnit ja tulosjakauma 1998-2007 on esitetty seuraavalla sivulla.

Koekäynnit ja tulosjakauma 1998 – 2007

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
LUT-koekäynnit	61	57	64	30	58	37	37	48	23	28
LUT-kokeissa käyneitä	47	46	44	25	40	29	30	39	19	22
LUTA	10	8	9	0	7	7	6	7	3	4
LUTB	19	26	29	10	22	15	14	18	9	14
LUTC	15	16	16	8	18	9	7	6	7	3
LUTD	6	2	4	3	6	1	2	3	1	1
LUT-	11	5	6	8	4	5	6	11	2	4
LUT0	0	0	0	1	1	0	2	3	1	2
LUO1	7	4	10	3	5	8	7	8	4	3
LUME1	-	6	7	0	1	2	6	5	9	7
LUME0	-	2	1	1	3	3	0	3	2	0
LUME-	-	0	0	0	0	1	0	0	2	1

4.2.2 Kettuterrierin metsästysominaisuudet

Metsästäjien siirtyessä yhä enemmän määrin kaupunkien asukkaiksi se on myös muuttanut vaatimuksia metsästyskoiran suhteen. Jos metsästäjä ei voi pitää kuin yhtä koira, sen pitäisi erittäin monipuolinen, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä erilaisissa metsästystilanteissa.

Kettuterrieri on alun perin jalostettu luolametsästykseseen. Sen hyvä kaikkiin riistaeläimiin kohdistuva metsästysvietti on kuitenkin laajentanut sen metsästyskäyttöä monipuolisemmaksi. Luolametsästyksen lisäksi sitä käytetään menestyksekkäästi pienpetojen pysäyttämiseksi maan päällä ja lintujen noutajana vedestä ja maalta. Kettuterrieri saattaa myös ajaa riistaa enemmän tai vähemmän haukkuen. Tyypiltään se on yleensä niin sanottu esille ajava koira, eli riistan seuraamismatka on lyhyt. Jotkut yksilöt seisontahaukkuvat esim. hirveä.

Kettuterrieri, jolla on hyvät luolametsästysominaisuudet, on terävä ja rohkea painostaja, joka pyrkii riistan lähituntumaan ja tarvittaessa pysäyttää sen. Työskentelytyylissä on yksilöllisiä eroja, kovaluontoinenkin kettuterrieri pystyy yleensä arvioimaan vastustajansa tason ja työskentelemään sen mukaisesti itseään vakavasti vahingoittamatta. Kettuterrierin kestävyys on hyvä ja kokenut koira pystyy työskentelemään tuntikausia. Kettuterrierin haukku on kuuluva ja riittävän tiheä ja sen pitäisi haukkua vain riistan lähituntumassa. Kettuterrieri on yleensä innokas hakemaan riistaa luolassa ja sen löytökyky on erinomainen.

4.2.3 Käyttöominaisuuksien nykytilanne

Karkeakarvaisen kettuterrierin rekisteröintimäärien vähentyminen 1970-luvun lopulta lähtien kertoo sen vahvan aseman heikentymisestä perinteisenä luolakoirana. Osaltaan suosion laskuun ovat vaikuttaneet suosiota saavuttaneet saman tyyppiset mutta turkiltaan helppohoitoisemmat luolakoira-rodut. Karkeakarvaisen työläs turkinhoito on ollut varmasti yksi huomioon otettava kielteinen ominaisuus koira hankkivalle metsästäjälle.

Nykyään on karkea- ja sileäkarvaisen kettuterrierin suosio luolakoirana käytännön metsästyksessä karvanlaatuun katsomatta varmasti aika yhtäläinen. Kummallakin rodulla on

pitkälti samat ongelmat käyttöominaisuuksien suhteen, mm. populaation metsästysominaisuuksien epätasaisuus sekä täysi tietämättömyys suuren osan käyttöominaisuuksista. Liian suuri koko on ongelma monelle, varsinkin uroksille. Tästä huolimatta voidaan todeta, että kettuterrierirotujen paras aines on kaikesta huolimatta luolakoirien huippua verrattaessa mihin tahansa muuhun rotuun.

4.2.4 Luonne

Rotumääritelmän mukaan karkeakarvainen kettuterrieri on luonteeltaan valpas, nopealiikkeinen, terävälmeinen ja aina valmis vastaamaan ärsykkeeseen. Lisäksi se on ystävällinen, avoin ja peloton. Tätä tukevat näyttelyarvosteluissa esiintyvät ulkomuototuomarien luonnearviot.

Karkeakarvaisten kettuterrierien luonteeseen liittyy myös ongelmia. Huono stressinsietokyky ja ääniyliherkkyys eivät ole mitenkään harvinaisia kasvattajien kokemusten mukaan. Jonkin verran ilmenee myös ylivilkkautta ja sosiaalisuuden puutetta. Kettuterrierin pitää olla valpas ja nopeasti reagoiva, mutta se ei saa olla hermostunut. Tämä on vaikea luonteenpiirteiden yhdistelmä, joka onnistuessaan tuottaa loistavan harrastuskoiran, mutta epäonnistuessaan tuottaa koiran, jolla saattaa olla sopeutumisvaikeuksia nyky-yhteiskunnassa. Ongelmien ilmeneminen kertoo osaltaan sen, että jalostukseen on käytetty koiria, joiden luonteissa on ei-toivottuja piirteitä.

Yhdistyksellä on ollut aktiivista rescue-toimintaa viimeisten vuosien aikana. Syyt uuden kodin etsintään ovat moninaisia eikä syiden joukosta nouse esille mitään yksittäistä ongelmaa. Lisäksi tapauksista ei voi päätellä onko vika koirassa vai omistajassa. Kettuterrieri ei sovellu jokaiselle ja se vaatii kunnan kasvatuksen, peruskoulutuksen ja kurin, jotta siitä kasvaa miellyttävä koira. Kasvattaja on tällaisissa tapauksissa avainasemassa, jotta uusi pennunomistaja saa realistisen kuvan rodun luonteesta ja koiran tarpeista. Tietoa luonteista kerätään jatkossa internetpohjaisella terveystutkimus- ja luonnekyselyllä.

4.3 Terveys

4.3.1 Suomessa esiintyvät viat ja sairaudet

PEVISA- ohjelman mukaisia rotukohtaisia määräyksiä koskien vanhempien terveystutkimustuloksia ei ole. Polvi- ja silmätarkastuksia voidaan kuitenkin pitää suositeltavina erityisesti runsaammin siitokseen käytettäville yksilöille.

Vuosina 1988-2007 tehdyt terveystutkimukset on esitetty seuraavalla sivulla.

1988-2007 tehdyt viralliset tutkimukset

Silmät		Polvet		Lonkat	
tutkittuja, kpl	sairaita, kpl	tutkittuja, kpl	sairaita, kpl	tutkittuja, kpl	sairaita, kpl
31	1	27	2	7	0
	vika/aste:kpl: CA/CART: 1		vika/aste:kpl: PL unilat. 1: 1 PL unilat. 2: 1		vika/aste:kpl: 0

Lyhenne/selitys:

CA/CART: Cilia aberranta / Trichiasis = ylimääräiset silmäripset

PL unilat. 1 = toispuoleinen patellaluksaatio, 1 aste

PL unilat. 2 = toispuoleinen patellaluksaatio, 2 aste

Suomen Kennelliiton tilastoja vikojen esiintymisestä ei voida rotutasolla pitää luotettavina, koska tutkittuja koiria on liian vähän. Lisäksi SKL:n tuloksia kaikkien rotujen osalta vääristää se, että virallisia tutkimuksia tehdään usein vain terveiksi oletetuille koirille sekä se, että toivottua huonompia tuloksia ei usein toimiteta Kennelliittoon saakka.

Vuonna 2005 yhdistyksen jalostustoimikunta toimeenpani terveysaiheisen kyselyn. Kysytyt viat oli valittu kirjallisuuden perusteella, ja ne olivat: purentavika, hammaspuutokset, linssiluksaatio, katarakta, glaukooma, toistuvat ihottumat, toistuvat korvatulehdukset, allergia, kuurous, sydänvika, ataksia, epilepsia tai muut kohtaukset, myastenia gravis, patellaluksaatio, Legg-Perthes, olkapään luksaatio, ruokatorven ahtauma, ruokatorven laajentuma, struuma, hypotyreoosi sekä avoin kohta muuta.

Kyselyn perusteella yleisimmät ongelmat karkeakarvaisilla näyttäisivät olevan allergiat, ihottumat ja toistuvat korvatulehdukset; näitä vikoja esiintyi 31,62 % kaikista kyselyyn osallistuneista 136 karkeakarvaisesta. Otoskoon pienuuden takia tulokset eivät ole kovin luotettavia, esimerkiksi terveystieteessä ei raportoitu yhtään ainoata Legg-Perthes-tapausta, vaikka sitä tiedetään esiintyvän rodussa.

Rodussa tiedetään niin Suomessa kuin ulkomaillaakin esiintyvän verrattain usein epämuodostuneita pentuja, joita kutsutaan nk. hauenleukapennuiksi. Näille on tyypillistä yläleukaa huomattavasti pitempi alaleuka, pienet silmät, vääntyneet raajat ja voimakkaasti laskeva selkälinja. Kokeneet kasvattajat lopettavat tällaiset pennut välittömästi, joten eläinlääkärit eivät useinkaan näe näitä koiria eivätkä tunne tätä ilmiötä. Hauenleukapennuista ei tiettävästi ole missään päin maailmaa tehty tieteellistä tutkimusta. Kasvattajien kokemuksen perusteella hauenleukapentuja esiintyy kaikissa yleisissä verilinjissa. Sileakarvaisilla kettuterriereillä ei vastaavia pentuja esiinny.

Karkeakarvaisissa esiintyvistä iho-ongelmista yleisimpiä ovat atooppinen ihottuma ja talirauhasten liikatuotanto. Usein iho-ongelmat voidaan yhdistää huonoon turkinlaatuun ja ongelmia ilmeneekin usein juuri trimmauksen yhteydessä ja sen jälkeen. Karkeakarvaisen turkki vaatii säännöllistä hoitoa ja hoitamattomuus altistaa koira erilaisten iho-ongelmille. Lisäksi metsästyksen käytettävillä koirilla on olemassa riski saada kettusyhytartunta.

Toistuvia korvatulehduksia esiintyy myös. Näiden osalta on tärkeää huolehtia korvakäytävässä kasvavien karvojen säännöllisestä poistamisesta, minkä avulla mahdollistetaan parempi ilmanvaihto korvakäytävässä.

Myös joitakin kokonaan tai toispuoleisesti kuuroja karkeakarvaisia tiedetään syntyneen. Kuuroudella lienee yhteyttä valkoisen värin runsaaseen esiintymiseen. Kuurous tai alentunut kuulo voidaan luotettavasti todeta vain BAER-testillä.

Seuratakseen rodun tilannetta niin terveyden kuin luonteen osalta rotujärjestö kerää tietoa terveys- ja luonnekyselyn muodossa.

4.3.2 Muiden maiden terveystilanne

Muista maista ei juuri ole saatavilla kettuterriereitä koskevaa tilastotietoa sairauksien osalta; edes rodun emämaan Iso-Britannian kettuterrieriyhdistys The Fox Terrier Club ei kerää lainkaan terveystilastoja.

4.3.3 Kirjallisuudessa mainitut viat ja sairaudet

Kirjallisuuden ja perusteella rodussa ei näyttäisi olevan yhtään erittäin yleistä perinnöllistä vikaa tai sairautta. Tätä tukevat myös kasvattajien kokemukset. Sen sijaan vähemmän yleisiä tai harvinaisia, mutta kaikkien rotujen keskiarvoon verrattuna yleisemmin esiintyviä vikoja ja sairauksia on useita.

Seuraavassa on kooste kirjallisuudesta yleisimmin löytyvistä sairauksista:

Patellaluksaatio

Patellaluksaatioissa eli polvilumpion sijoiltaan menossa toinen tai molemmat polvilumpiot luksoituvat. Riippuen luksaation asteesta polvilumpio menee pois paikoiltaan joko normaalin liikunnan aikana ja/tai käsin polviniveltä manipuloidessa. Perinnöllinen patellaluksaatio on synnynnäinen vika. Sen oletetaan periytyvän resessiivisesti ja polygeenisesti eli väistävästi useamman geenin välityksellä. Suora polvikulmaus altistaa patellaluksaatiolle. Patellaluksaatio voi olla joko toisessa tai molemmissa jaloissa ja luksaation vakavuus voi olla eriasteinen saman koiran polvissa.

Patellaluksaation vakavuutta arvioidaan Putnamin asteikolla 1-4. Ensimmäisen asteen patellaluksaatioissa koiran polvinivel on lähes normaali, eikä aiheuta koiralle mitään haittaa. Vakavammat patellaluksaatiot voivat aiheuttaa koiralle kipua ja liikkumisvaikeuksia ja ne voivat vaatia leikkaushoitoa. Patellaluksaatiosta kärsivä koira voi välttää painon laittamista kyseiselle jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin.

Legg-Perthes

Legg-Perthes (Calvé-Perthes) on yleensä nuorten koirien (4-12 kk) reisiluun pään nekroosi (kuolioituminen), joka muistuttaa varsinkin oireiltaan suuremmilla roduilla esiintyvää lonkkavikaa, HD:ta. Yleensä Legg-Perthes on toispuoleinen. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta.

Epämuodostunut reisiluunpää voidaan poistaa leikkauksella, jolloin kivut myös lakkaavat. Leikkaustulokset ovat yleensä erittäin hyvät ja useimmat leikatut koirat pystyvät toivuttuaan leikkauksesta liikkumaan normaalisti.

Linssiluksaatio

Linssiluksaatio (silmän linssin irtoaminen ripustuksistaan) ei-traumaattisesti on erityisesti terrieriryhmän rotuihin keskittynyt vika, joka tulee useimmiten esiin vasta yli kolmivuotiaalla koirilla. Useimmiten molemmat linssit luksoituvat, joskin välissä voi kulua aikaa viikkoja tai kuukausia. Hoitamattomana linssiluksaatiosta seuraa yleensä sekundaarinen glaukooma (viherkaihi eli silmänpainetauti).

Katarakta

Katarakta eli linssin samentuminen aiheuttaa ainakin osittaisen sokeutumisen. Kettuterriereiden perinnöllinen katarakta on juveniilia, nuorilla ilmenevää, ja tulee siten yleensä esiin viimeistään nelivuotiaana. Kettuterriereillä periytymistapaa ei tunneta.

Ataksia

Ataksian aiheuttaa pikkuaivojen hypoplasia/degeneraatio (vajaakehitys/surkastuminen) ja/tai selkäytimen demyelinisaatio (myeliinikato). Taustalla on useitakin sairauksia, jotka aiheuttavat samanlaisia oireita. Sileäkarvaisilla kettuterriereillä pikkuaivojen surkastumisesta johtuvan ataksian on kokeellisilla parituksilla osoitettu olevan autosomaalisesti resessiivisesti periytyvä.

Epilepsia

Perinnöllinen epilepsia alkaa oireilla yleensä 1-3 vuotiailla. Useimmissa roduissa, joissa epilepsiaa on tutkittu, urosten on todettu sairastuvan noin 3-4 kertaa narttuja useammin. Periytymistapa on epäselvä. Vaikka sairauden on todettu esiintyvän perheittäin, on ympäristöllä ilmeisesti suuri vaikutus sen ilmenemiseen.

Atooppien ihottuma

Atopian allergeeneinä eli allergian aiheuttavina aineina voivat olla mm. erilaiset siitepölyt, huonepöly, pölypunkki ja sieni-itiöt. Voimakkaan kutina vuoksi koira kuitenkin raapii itseään ja aiheuttaa vaurioita iholleen, josta voi seurata sekundäärisesti tulehdus. Atopian allergeeni voidaan testata iho- tai verikokein. Atopian oireita helpottavana hoitona koiralle voidaan antaa kortisonia jaksoittain tai pitkäaikaisesti. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää siedätyshoitoa.

Edellä mainittujen sairauksien/vikojen lisäksi kirjallisuudesta löytyy myös mainintoja seuraavista sairauksista:

Distikaasi/trichiasis (silmäripsien väärinsijoittuminen), keuhkovaltimoläpän stenoosi (ahtauma), kilpirauhasviat (struuma ja kilpirauhasen vajaatoiminta), kuurous, myastenia gravis (lihaskheikkous), olkanivelen luksaatio, persistoiva (sikiökauden jälkeenkin säilyvä) aortan oikea kaari ja siitä seuraava ruokatorven ahtauma, progressiivinen retinan atrofia eli PRA (etenevä verkkokalvon rappeuma) ja von Willebrandin tauti (verenvuototauti).

4.4 Ulkomuoto

FCI on vahvistanut karkeakarvaisen rotumääritelmän 28.11.2003 ja viralliset suomennokset on hyväksytty Suomen Kennelliiton hallituksessa 25.09.2005. Rotumääritelmä on JTO:n liitteenä (liite 1).

Ulkomuotojalostuksessa painopisteenä on rotumääritelmän mukaisen tyyppin säilyttäminen. Tavoitteena ovat näin rotumääritelmän mukaiset mittasuhteet ja tasapainoinen, terve rakenne. Kettuterrieri on kokoonsa nähden voimakas ja ketterä, ei koskaan kömpelö eikä karkea. Mittasuhteiltaan se on neliömäinen, ei korkea- eikä matalaraajainen. Raajat liikkuvat suoraan eteenpäin yhdensuuntaisina ja joustavat takaraajat aikaansaavat hyvän työnnön. Rodulle tyyppillinen pitkä ja kapea pää ja tuikea ilme ovat tärkeitä. Kallon ja kuonon tulee olla yhtä pitkät ja niiden ylälinjat yhdensuuntaiset. Leikkaavan purenna pitää olla täydellinen, hampaiden suurikokoiset ja säännölliset ja leukojen voimakkaat. Koko määritellään niin, että koira on tarpeeksi pieni mahtuakseen ketunpesään, mutta tarpeeksi suuri pystyäkseen seuraamaan ratsain liikkuvaa metsästysseuruetta, kuten rodun alkuperämaassa on ollut tapana.

Suomen karkeakarvaisen kettuterrierin kanta on ulkomuodollisesti tällä hetkellä epätasainen. Ulkomuodollisesti parhaat yksilöt ovat aivan kansainvälistä huipputasoa. Ongelmana yleensä ottaen voidaan pitää kasvattajien erilaisia päämääriä. Osa kasvattajista keskittyy pelkästään metsästysominaisuuksien säilyttämiseen, jolloin ulkomuoto jää toissijaiseksi. Toisaalta taas näyttelyistä kiinnostuneet kasvattajat eivät testauta koiriensa käyttöominaisuuksia. Tämä kahtia jakaantuneisuus selittyy osaltaan sillä, että karkeakarvaisen kettuterrierin näyttelyttäminen edes kohtalaisellakin menestyksellä vaatii turkin kunnostuksen osalta ammattitaitoa ja työtä. On lähes mahdotonta olla koiran kanssa ensin metsästystilanteessa ja sitten seuraavana viikonloppuna näyttelyssä turkki täydellisessä näyttelykunnossa.

Yleisimmät ulkomuotovirheet ovat puutteellinen rotutyyppi, väärät mittasuhteet, eli matala- tai korkearaajaisuus. Samoin liiallinen hentous tai karkeus, pitkärunkoisuus sekä puutteelliset etu- että takaraajojen kulmaukset. Rodussa esiintyy matalaa hännäkiinnitystä ja hännän sekä korvien asentovirheitä. Rodunomaisissa liikkeissä on puutteita johtuen erilaisista rakennevirheistä. Oikea karvanlaatu ei ole pelkästään ulkomuotokysymys, vaan sillä on vaikutusta koiran normaalin elämään ja metsästyskäyttöön.

5 Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on vuodelta 1999. Se keskittyi pääosin rotumääritelmään, ja jalostuksen painopisteenä olikin rotutyyppillisen ulkonäön säilyttäminen yhdessä käyttöominaisuuksien kanssa; nämä tavoitteet ovat pääosin täyttyneet. Terveysten suhteen tavoitteena oli terveiden koirien tuottaminen, mitään rajoitteita jalostuskäytön suhteen ei ole esitetty. Luonteen suhteen pyrittiin yhteiskuntakelpoisuuteen, mikä nykyään pääosin pitääkin paikkansa, joskin muutamat haitalliset luonteenpiirteet ovat nousseet viime vuosina useammin esille. Tällaisia ovat mm. huono stressinsietokyky, hermostuneisuus, ääniyliherkkyys ja aggressiivisuus. Rodun suosio on saatu pidettyä suunnilleen vuoden 1999 tasolla rekisteröintien perusteella.

6 Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1 Visio

Karkeakarvaisen kettuterrierin tulee tulevaisuudessakin pystyä toimimaan sen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa rohkeana ja peräänantamattomana luolakoirana. Kettuterrierin odotetaan tulevaisuudessa myös kasvattavan suosiotaan harrastuskoirana, sillä rodun soveltuvuus eri lajeihin kuten jäljestykseen, vesiriistaan, agilityyn ja TOKO:n on todettu hyväksi. Sama koira pystyy toimimaan metsästyksessä kuin myös monissa eri harrastusmuodoissa.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

6.2.1 Rotujärjestön toiminta-ajatus:

Tavoitteena on tukea rodun hyvän terveydentilan, yhteiskuntakelpoisen ja mukautuvan luonteen sekä metsästysominaisuuksien ylläpitämistä ja jatkuvaa kehittämistä. Luola-, seura- ja harrastuskoirarotujen suuri määrä on luonut entistä vaativamman ja kiristyvämmän kilpailutilanteen eri terrierirotujen välille. Tässä kilpailutilanteessa rodun suosio pyritään pitämään vähintään nykyisellä tasolla, mahdollisuuksien mukaan nostamaan vielä korkeammalle.

6.3 Rotujärjestön strategia

Terveyden jalostuksessa rotujärjestön tärkein tehtävä on kerätä ja analysoida luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa kotimaassa. Mahdollisuuksien mukaan hyväksi käytetään myös kansainvälistä tietoa, joskin sitä näyttäisi tieteellisiä julkaisuja lukuun ottamatta olevan kovin niukalti saatavalla. Rotujärjestön pitää myös aktiivisesti tiedottaa tutkimustuloksista kasvatustyön ohjaamiseksi sekä järjestää sekä kasvattajien että muiden rodunharrastajien neuvontaa ja koulutusta. Virallisten ja yhdistyksen järjestämien tutkimusten tulokset julkaistaan vuosikirjassa ja/tai yhdistyksen lehdessä.

Rodun terveydentilaa seurataan terveystutkimuksilla ja luonnekyselyillä ja kasvattajia rohkaistaan teettämään virallisia terveystutkimuksia mahdollisimman laajasti. Tätä kautta virallisten terveystutkimusten määrää saataisiin nostettua ja todellista tietoa rodun terveystilanteesta kerättyä. Mahdollisuuksien mukaan yhdistys järjestää joukkotarkastuksia.

Ulkomuodon osalta keskeisintä on ulkomuototuomareiden koulutus sekä kasvattajien valistaminen sekä ja keskustelu rotumääritelmän tulkinnasta. Lisäksi yhdistys järjestää vuosittain erikoisnäyttelyn kesäleirin yhteydessä, jolloin osallistumiskynnys on mahdollisimman alhainen. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös näyttelykoulutusta ja epävirallisia open show -tyyppisiä katselmuksia eri puolilla Suomea. Kettuterriereiden näyttely- ja koetulokset julkaistaan vuosikirjassa. Näyttelyihin osallistumistiheyttä pitäisi saada nostettua. Tätä silmällä pitäen yhdistys järjestää trimmauskursseja eri puolilla Suomea.

Rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen ja tyypillisen luonteen säilyttämisessä ja kehittämisessä hyödynnetään jo olemassa olevaa koejärjestelmää. Yhdistys järjestää itse kokeita ja

harjoituksia (LUT, VERI, MEJÄ jne.) sekä kannustaa jäseniään osallistumaan yhdistyksen omiin ja muiden järjestämiin kokeisiin, harjoituksiin ja luonnetesteihin. Lisäksi yhdistys harjoittaa tiedotustoimintaa sekä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Rotujärjestön ja innokkaiden harrastajien panostus eri lajeihin tulee toivottavasti tuomaan esille rodun mahdollisuudet todellisena monitoimikoirana. Tärkeitä kanavia rodun monipuolisten mahdollisuuksien esille tuomisessa ovat yhdistyksen julkaisema Kettuterrieri-lehti sekä yhdistyksen internetsivut.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Seuraavassa rodun vahvuuksia ja heikkouksia sekä uhkia ja mahdollisuuksia on esitetty SWOT-kaavioina. Kaavioiden sisällössä on huomioitu marraskuussa 2005 järjestetyn SKT ry:n kasvattajapäivän ryhmätöiden vastaukset.

Yksi todellinen uhka rodulle olisi taipumuskokeiden kieltäminen, joka vaikeuttaisi merkittävästi käyttökoirien jalostamista. Seurauksena olisi käyttökoirien eriytyminen muusta kannasta ja jalostusmateriaalin kapeneminen. LUME-koetta ei voida pitää taipumuskokeita korvaavana, sillä siihen osallistuminen on monelle käytännön metsästystä harrastamattomalle erittäin hankalaa tai suorastaan mahdotonta.

SWOT-kaavio seuraavalla sivulla.

SWOT-kaavio, karkeakarvainen kettuterrieri

Vahvuudet Populaatio <ul style="list-style-type: none">• rotu yleisesti hyvin tunnettu klassikkorotu• riittävän laaja jalostuspohja• tuonteja eri maista ja sukulinjoista Terveys <ul style="list-style-type: none">• normaalit synnytykset• pitkä ikä• vähän perinnöllisiä sairauksia Ulkomuoto <ul style="list-style-type: none">• huipputason koirat erittäin korkealaatuisia Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• pitkä perinne käyttökoirana• sopeutuva ja mukautuva• peräänantamattomuus, sitkeys, itsepäisyys• kyky palautua negatiivisista kokemuksista• ”huumorintajuisuus”• hyvä haku ja haukku (käyttöom.)• paineensietokyky• yhteistyökyky• aktiivisuus• monipuolisuus	Heikkoudet Populaatio <ul style="list-style-type: none">• eriytyminen -> käyttö/näyttö• populaation koko Terveys <ul style="list-style-type: none">• ahtaat korvakäytävät, karvoja korvissa• öljyinen iho• allergiat ja korvatulehdukset• hammaspuutokset ja purentaviat• ”hauenleukapennut” Ulkomuoto <ul style="list-style-type: none">• keskimääräinen taso ei riittävän hyvä• koko suuri• leveät etuosat• liikkeet• puutteelliset etu- ja takaosan kulmaukset ja niiden erot -> epätasapaino• heikot kuono-osat ja purukalusto• pitkä lanneosa, luisu lantio• suuritoinen rotu + trimmaajien puute Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• ylivilkkaus, ylikierroksilla käyminen• sosiaalisuuden puute, riitaisuus toisten koirien kanssa• arkuus, paukkuarkuus• aggressiivisuus• dominoivuus (lapset)
--	--

Mahdollisuudet Populaatio <ul style="list-style-type: none">• rotu on levinnyt laajalle maailman laajuisesti• populaatiosta löytyy myös vähemmän suosittuja sukulinjoja Terveys <ul style="list-style-type: none">• avoimuus• tiedottaminen Ulkomuoto <ul style="list-style-type: none">• parantuneet käyttöominaisuudet -> hyvännäköinen ja toimiva• paljon uusia harrastajia Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• monipuolisuuden hyödyntäminen	Uhat Populaatio <ul style="list-style-type: none">• suosion väheneminen -> metsästyskoiriksi muita rotuja• näyttelyiden ja metsästyksen ristiriita• muut rodut vievät ostajia• yleinen negatiivinen suhtautuminen metsästyksen ja turkisten käyttöön Terveys <ul style="list-style-type: none">• salailu• tietämättömyys Ulkomuoto <ul style="list-style-type: none">• arvosteluskaalaa ei käytetä tarpeeksi tiukasti• tuomareiden erilaiset kauneusihanteet• kasvattajien erilaiset tavoitteet• henkilöristiriidat• kasvattajien mahdollisesti puutteelliset tiedot Luonne ja käyttöominaisuudet <ul style="list-style-type: none">• käyttöominaisuuksien heikentyminen• hermostuneisuuden lisääntyminen• pehmeys• koirien päätyminen sopimattomille omistajille
--	--

6.5 Varautuminen ongelmiin

Seuraavassa kaaviossa on esitetty varautumista erilaisiin ongelmiin. Sisältö on pääosin SKT ry:n kasvattajapäivän 2005 ryhmätöissä esiin tullut kasvattajien näkemys ongelmista ja niiden ratkaisuista.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Ei markkinoita	Suuritöinen rotu Vanhat ennakkoluulot	Rodun positiivisten ominaisuuksien esilletuonti Käyttöominaisuuksien säilyttäminen Trimmauskoulutus	Koulutus Kasvattajien ohjeet Lisätään rodun tunnettavuutta	Populaatio pienenee edelleen merkittävästi
Epärodun-omaiset piirteet	Väärät jalostusvalinnat, väärin piirteiden ihannointi, tietämättömyys	Rotujärjestön toiminta: JTO ja rotumääritelmän tulkintaohje	Tiedonkeruu ja tiedottaminen Koulutus	Rotu ei vastaa rotumääritelmää
Koon kasvu		Tiedonkeruu, mittauksia rotujärjestön tilaisuuksissa	Liian suurten koirien jalostuskäyttöä vältetään	Rotu ei enää sovi metsästyskäyttöön
Dominioisuus, aggressiivisuus	Väärä koira väärällä omistajalla Väärät jalostusvalinnat	Tiedottaminen	Sopivien pennunostajien valinta Kasvattajan vastuu	Rodun suosion lasku ja siitä seuraava populaation pieneneminen
Sairauksien lisääntyminen	Tietämättömyys Terveysteen ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota jalostuksessa	Tiedottaminen Terveystutkimukset Kriteerit jalostuskoirille	Jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen Tiedottaminen	Käyttö- ja harrastuskoirana toimiminen vaikeutuu Suosion lasku

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Tiedonjako toteutetaan julkaisemalla vuosittain vuosikirjaa. Lisäksi koe- ja näyttelytulokset julkaistaan yhdistyksen keskustelufoorumilla. Lisäksi Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saa kattavasti ajantasaista tietoa rodusta. Jalostustoimikunta pyrkii julkaisemaan jalostusaiheisia artikkeleita Kettuterrieri-lehdessä.

Koulutusta järjestetään vuosittaisella kesäleirillä. Lisäksi pyritään järjestämään vuosittain ainakin yksi koulutus- ja keskustelutilaisuus jäsenistölle ja kasvattajille.

Tuomarikoulutuksia, kokeita ja harjoituksia järjestetään mahdollisuuksien/tarpeen mukaan, samoin jalostustarkastuksia.

Terveyskysely pyritään jatkossa toteuttamaan jatkuvana terveys- ja luonnekyselynä internetissä. Kasvattajien ja muun jäsenistön käyttöön laaditaan rotumääritelmän tulkintaohje.

7 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Tavoiteohjelman käytännön toimenpiteiden (koulutukset yms.) toteutumista seurataan vuosittain yhdistyksen, ja erityisesti jalostustoimikunnan toimintakertomuksissa.

Rodun terveystilannetta kartoitetaan terveystarkastuksella ja populaation rakenteen kehittymistä arvioidaan Kennelliiton jalostustietokannasta saatavien tilastojen avulla.

JTO:n voimassaolon päättyessä yhdistys arvioi sen toteutumista ja tekee tarvittavat muutokset sekä jatkosuunnitelmat jalostustavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon rodun sen hetkisen tilanteen.

8 Lähteet

Krohne, Sheryl. Inherited Cataracts in Dogs, Part B. ACVO Genetics Committee / CERF.
<http://www.vmdb.org/cerf.html>

Robinson, R. **1990**. Genetics for dog breeders. Pergamon Press, Oxford, UK.

Willis, M.B. **1989**. Genetics of the Dog. Witherby, Lontoo, UK.

Inherited diseases in dogs -Database in Cambridge University, Cambridge, UK.
<http://server.vet.cam.ac.uk:591/index.html>

Alice Crook, A.; Hill, B.; Dawson, S. (project authors). Canine Inherited Disorders Database-Database of Sir James Dunn Animal Welfare Centre at the Atlantic Veterinary College, University of Prince Edward Island, and the Canadian Veterinary Medical Association.
<http://www.upei.ca/%7Ecidd/intro.htm>

Online Mendelian Inheritance in Animals (OMIA) –Database compiled by F.W. Nicholas, Reprogen, Faculty of Veterinary Science, University of Sydney, Australia.
<http://www.angis.org.au/Databases/BIRX/omia/>

9 Liitteet

Liite 1: Karkeakarvaisen kettuterrierin rotumääritelmä

Ryhmä: 3

FCI:n numero: 169
Hyväksytty: FCI 28.11.2003
SKL-FKK 25.9.2005

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

**KARKEAKARVAINEN KETTUTERRIERI
(WIRE FOX TERRIER)**

1/4

Alkuperämaa: Iso-Britannia

M. DAVIDSON

Pohjoismainen Kennelunioni
Dansk Kennel Klub
Hundaræktarfélag Islands
Norsk Kennel Klub
Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben
Svenska Kennelklubben

KÄYTTÖTARKOITUS: Terrieri.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit, alaryhmä 1 suuret ja keskikokoiset terrierit; käyttökoetulos vapaaehtoinen.

YLEISVAIKUTELMA: Toimelias ja eloisa, pieneen kokoon nähden voimakas ja vankkaluinen, ei koskaan kömpelö eikä karkea. Rakenne ilmentää täydellistä tasapainoa, erityisesti tämä tulee ilmi mittasuhteissa: kallo ja kuono näyttävät suunnilleen yhtä pitkiltä samoin kuin säkäkorkeus ja rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen. Seisoo maatapeittävästi kuten lyhytselkäinen hunter-metsästysratsu.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Valpas, nopealiikkeinen ja terävälmeinen; aina valmis vastaamaan pienimpäänkin ärsykkeeseen. Ystävällinen, avoin ja peloton.

PÄÄ

KALLO-OSA: Kallon ylälinja on lähes tasainen. Kallo kapenee hieman ja vähitellen silmiä kohti.

OTSAPENGER: Vähäinen.

KIRSU: Musta.

KUONO-OSA: Kallo ja kuono ovat lähes yhtä pitkät. Jos kuono on selvästi kalloa lyhyempi, pää vaikuttaa kevyeltä ja viimeistelemättömältä. Kuono kapenee vähitellen silmien kohdalta kohti kirsua. Silmien alapuolella kuononselkä ei saa olla kovera eikä jyrkästi laskeva, vaan sen tulisi olla täyteläinen ja hyvin kehittynyt.

LEUAT / HAMPAAT / PARENTA: Leuat ovat vahvat. Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava parenta, ts. yläleuan hampaat koskettavat tiiviisti alaleuan hampaiden etupintaa. Hampaat ovat suorassa rivissä. Liian raskasluiset tai voimakaslihaksiset leuat ovat virhe ja rumentavat ulkonäköä.

POSKET: Täyteläiset ja pyöreät posket ovat virhe.

SILMÄT: Tummat ja kohtalaisen pienet, eivät ulkonevat, muodoltaan mahdollisimman pyöreät. Katse on erittäin tulinen ja älykäs. Silmät eivät sijaitse liian kaukana toisistaan, eivät liian ylhäällä kallossa eivätkä liian lähellä korvia. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

KORVAT: Pienet, V:n muotoiset, kohtuullisen paksut. Korvien kärjet taivuttavat siististi eteenpäin kohti poskia. Korvan taitteen ylälinja on selvästi kallon tasoa ylempänä. Pystyt, tulppaani- tai ruusukorvat ovat vakava virhe.

KAULA: Kuiva, lihaksikas ja kohtalaisen pitkä, ei löysää kaulanahkaa, lapoja kohti levenevä ja sivulta katsottuna kauniisti kaareutuva.

RUNKO

SÄKÄ: Aina korkea ja kauniisti ylälinjaan liittyvä.

SELKÄ: Lyhyt, suora, vahva ja kiinteä.

LANNE: Lihaksikas, hieman kaareutunut ja erittäin tiivis.

RINTAKEHÄ: Syvä; ensimmäiset kylkiluut ovat kohtuullisen kaareutuneet, taemmamat pitkät ja selvästi kaareutuneet. Rinta on edestä katsottuna syvä, ei leveä.

HÄNTÄ: Yleensä typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.)

Typistetty: Häntä on ylöskiinnittynyt, vahva, kohtalaisen pitkä ja pystyasentoinen, ei selän päälle painuva eikä kiertyvä.

Typistämätön: Häntä on ylöskiinnittynyt, vahva ja pystyasentoinen, ei selän päälle painuva eikä kiertyvä. Hännän pituuden tulee olla tasapainoisessa suhteessa kokonaisuuteen.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat joka suunnalta katsottuna suorat. Luusto on vahva kypäliin asti.

LAVAT: Edestä katsottuna tiiviit ja litteät. Olkanivelet ovat vain hieman havaittavat. Sivulta katsottuna lavat ovat pitkät, taakse sijoittuneet ja viistot.

KYYNÄRPÄÄT: Rungon myötäiset, vapaasti ja suoraan liikkuvat.

KÄPÄLÄT: Pyöreät ja tiiviit. Päkiät ovat pienet, vahvat ja joustavat. Varpaat ovat kohtalaisen kaarevat. Kypälät eivät ole sisä- eivätkä ulkokierteiset.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat vahvat ja lihaksikkaat, eivät rungon alla eivätkä ylikulmautuneet. Lyhyet sääret yhdistyneinä suoriin polvikulmauksiin on vakava virhe.

REIDET: Pitkät ja voimakkaat.

POLVET: Hyvin kulmautuneet, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

KINTEREET: Matalat.

VÄLIJALAT: Pystysuorat ja takaa katsottuna yhdensuuntaiset.

KÄPÄLÄT: Kuten etukypälät.

LIIKKEET: Raajat liikkuvat suorina ja yhdensuuntaisina eteenpäin. Kyynäripäät liikkuvat rungon suuntaisina ja vapaasti. Polvet eivät kierry sisään eivätkä ulos. Hyvin joustavien takaraajojen ansiosta hyvä työntö.

KARVAPEITE

KARVA: Tiheää ja hyvin karkeaa, lapojen kohdalla 2 cm:n pituista, säässä, selässä, kyljissä ja lantion kohdalla lähes 4 cm pitkää. Aluskarva on lyhyttä ja pehmeämpää. Selässä ja lantion kohdalla karva on karheampaa kuin kyljissä. Kuonon karva on karheaa ja niin pitkää, että kuono vaikuttaa voimakkaalta. Raajoissa karva on tiheää ja karheaa.

VÄRI: Valkoinen väri on vallitseva ja siinä on mustia, mustia ja parkinruskeita (tan) tai parkinruskeita merkkejä. Juovikkaat, punaiset, maksanruskeat ja liuskeensiniset merkit ovat virheitä.

KARKEAKARVAINEN KETTUTERRIERI

4/4

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: Urokset korkeintaan 39 cm, nartut hieman vähemmän.

PAINO: Ihannepaino näyttelykuntoisilla uroksilla 8,25 kg, nartuilla hieman vähemmän.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.